

Rijkswaterstaat

Leidraden

De gedoogplichtprocedure ingevolge
de Belemmeringenwet Privaatrecht

Bestuurlijk Juridische KaderReeks

Leidraden

De gedoogplichtprocedure ingevolge
de Belemmeringenwet Privaatrecht

Bestuurlijk Juridische KaderReeks

Voorwoord

Deze uitgave van de Bestuurlijk Juridische KaderReeks bevat twee leidraden die van belang zijn voor het verloop van de gedoogplichtprocedure op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht die door het ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Corporate Dienst) wordt gevoerd ten behoeve van ondernemers van openbare werken (overheden/vennootschappen).

Sinds de totstandkoming van de Leidraad van de minister van Verkeer en Waterstaat daterend uit 1995 inzake de gewijzigde procedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht zijn er wijzigingen in wet- en regelgeving en ontwikkelingen binnen de jurisprudentie waar te nemen en is de Rijkswaterstaat op andere wijze georganiseerd. Dit vormde de aanleiding voor het redigeren van de onderhavige uitgave.

De Belemmeringenwet Privaatrecht biedt ondernemers van openbare werken (buisleidingen/kabels/bovengrondse hoogspanningsverbindingen/kades en bijbehorende werken), mits aan zekere voorwaarden wordt voldaan, een publiekrechtelijk instrument waardoor de aanleg en/of instandhouding van deze werken wordt gegarandeerd ingeval minnelijke overeenstemming over het medegebruik van benodigde onroerende zaken niet kan worden verkregen. De minister van Verkeer en Waterstaat is in dit kader bevoegd tot het opleggen van een gedoogverplichting aan rechthebbenden ten aanzien van onroerende zaken waarvan het medegebruiksrecht benodigd is. Het proces dat uiteindelijk leidt tot oplegging van het gedoogplichtbesluit wordt de gedoogplichtprocedure genoemd. Een gedoogplicht ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht kan worden opgelegd indien de belangen van de rechthebbende(n) redelijkerwijs onteigening niet vordert/vorderen en in het gebruik van de onroerende zaak/zaken niet meer belemmering wordt gebracht, dan redelijkerwijs voor de aanleg en instandhouding van het werk nodig is. Het te ondernemen werk dient een functie ten algemene nutte te hebben en minnelijke overeenstemming ter zake van het medegebruik dient, zoals reeds vermeld, niet tot stand gekomen te zijn.

De in de onderhavige uitgave opgenomen leidraden geven een beschrijving van de procedure tot oplegging van de gedoogplicht en de daarvoor door de ondernemer van het werk (verzoeker om toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht) noodzakelijk te redigeren stukken. Tevens worden de procedures die leiden tot een koninklijk besluit houdende concessieverlening en/of erkenning van het openbaar belang van werken beschreven. Deze procedure(s) dient/dienen in een aantal situaties als 'voorprocedure(s)' doorlopen te worden alvorens de gedoogplichtprocedure gestart kan worden. Het koninklijk besluit houdende erkenning openbaar belang van werken komt op voordracht van de minister van Verkeer en Waterstaat tot stand.

De gedoogplichtprocedure, alsmede de voordracht van het erkenningsbesluit worden namens de minister gevoerd/geredigeerd door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst te Utrecht. Dit impliceert dat een aanvraag tot het bevorderen van het erkenningsbesluit, alsmede een verzoek om toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht bij de Rijkswaterstaat Corporate Dienst (Eenheid Bestuurlijk Juridische Zaken en Vastgoed) moet worden ingediend.

Met het oog op de indiening van genoemd(e) aanvraag/verzoek en een eenduidig verloop van de erkennings- en gedoogplichtprocedure zijn de navolgende leidraden opgesteld en in deze uitgave gebundeld:

1. Leidraad voor het opstellen van de stukken en het samenstellen van het dossier ten behoeve van de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht;
2. Leidraad inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht.

De eerste leidraad beoogt een zekere uniformering te bewerkstelligen bij het redigeren en opstellen van de (wettelijk) vereiste stukken voor de gedoogplichtprocedure. De tweede leidraad geeft inzicht in de te doorlopen stappen van de gedoogplichtprocedure en benoemt de verantwoordelijkheden voor een zorgvuldig en goed verloop daarvan. De - indien van toepassing - separaat te voeren concessie- en/of erkenningsprocedure vindt eveneens bespreking in deze leidraad. Voorts wordt aandacht geschonken aan de relatie tussen de Belemmeringenwet

Privaatrecht en de Algemene wet bestuursrecht. De leidraad bevat tot slot een overzicht en korte weergave van de inhoud van overige voor de Belemmeringenwet Privaatrechtpraktijk vigerende en van belang zijnde circulaires en besluiten.

Over de inhoud van deze uitgave is overleg gepleegd met de ministeries van Economische Zaken en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Utrecht, maart 2008

Mr. J.J. Dessing
Hoofd Eenheid Bestuurlijk Juridische Zaken en Vastgoed
van de Rijkswaterstaat Corporate Dienst

Inhoudsopgave

Leidraad voor het opstellen van de stukken en het samenstellen van het dossier ten behoeve van de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht

1. Inleiding	11
2. Benodigde stukken voor de gedoogplicht (en erkennings) procedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht	11
3. Toelichting	13
- <i>Het verzoek</i>	13
- <i>De werkbeschrijving</i>	14
- <i>De tekeningen</i>	15
- <i>Uittreksels uit kadastrale registratie/hypotheekregister</i>	17

Leidraad inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht

1. Inleiding	21
2. Procedurestappen in de gedoogplicht- (en erkennings) procedure	22
3. Belemmeringenwet Privaatrecht en Algemene wet bestuursrecht	26
- <i>Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing/ aanpassingswetgeving?</i>	26
- <i>Terinzagelegging van stukken als bedoeld in artikel 2, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht</i>	27
- <i>Te hanteren termijnen in het kader van de gedoogplichtprocedure</i>	28
- <i>De zitting als bedoeld in artikel 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht</i>	29

- <i>Advisering in het kader van de gedoogplichtprocedure</i>	30
- <i>Bekendmaking en mededeling van het gedoogplichtbesluit</i>	30
4. Overzicht en korte weergave inhoud overige vigerende circulaire/besluiten/documenten inzake de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht	31
- <i>Overzicht overige vigerende circulaire/besluiten/documenten</i>	31
- <i>Korte weergave inhoud overige circulaire/besluiten/documenten</i>	32
5. Beschrijving procedures concessieverlening/erkenning openbaar belang van werken	37
- <i>Inleiding</i>	37
- <i>Procedurestappen concessieverlening ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht</i>	38
- <i>Procedurestappen erkenning openbaar belang van werken ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht</i>	39
6. Ingetrokken circulaire inzake de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht	40
Colofon	41

**LEIDRAAD voor het opstellen van de stukken
en het samenstellen van het dossier ten
behoefte van de gedoogplichtprocedure
ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht**

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat Corporate Dienst
Eenheid Bestuurlijk Juridische zaken en Vastgoed

Maart 2008

1. Inleiding

Deze leidraad geeft aanwijzingen voor en informatie ter zake van het op- en samenstellen van de stukken nodig voor het kunnen starten en voeren van de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht. Verzoeken om toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht, alsmede verzoeken tot het bevorderen van de totstandkoming van het koninklijk besluit houdende erkenning van het openbaar belang van werken ex artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht, worden centraal behandeld door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst te Utrecht.

Het is zinvol om voorafgaand aan de indiening van een verzoek contact op te nemen met de Rijkswaterstaat Corporate Dienst, Eenheid Bestuurlijk Juridische Zaken en Vastgoed teneinde afspraken te maken over de toetsing van (concept-)stukken en het aantal in te zenden mappen met stukken dat voor de erkenningsprocedure (indien van toepassing) en de gedoogplichtprocedure benodigd is. Tevens kan door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst (nadere) informatie worden verstrekt over de te doorlopen procedure(s) en inzicht worden verschaft met betrekking tot de procedureuur.

2. Benodigde stukken voor de gedoogplicht- (en erkennings)procedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht

Een door een ondernemer in te dienen verzoek om toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht dient standaard een aantal documenten/gegevens te bevatten. Artikel 2, lid 1, ten eerste en ten tweede Belemmeringenwet Privaatrecht noemt slechts de werkbeschrijving en de grondtekening waarop het voorgenomen werk is gesitueerd als stukken welke onderdeel uitmaken van een verzoek.

Gelet op een juiste beoordeling van het verzoek door de adviserende bestuursorganen en het bevoegde gezag, alsmede rekening houdend met de belangen van rechthebbenden ten aanzien van onroerende zaken waarvan het gebruik tijdelijk/duurzaam benodigd is, dient een in te

dienen verzoek in de praktijk tenminste van de navolgende stukken en gegevens vergezeld te gaan:

1. beschrijving van het te ondernemen werk (werkbeschrijving);
2. indien van toepassing: artikel 4, lid 6 Belemmeringenwet
Privaatrechturgentietoelichting (separaat, dan wel als onderdeel van de werkbeschrijving sub 1);
3. overzichtstekening (ligging van het werk ten opzichte van de omgeving) (schaalgrootte bijvoorbeeld 1:10.000);
4. grondtekening (uittreksel uit het kadastrale plan) (schaalgrootte 1:2500);
5. tekening(en) waarop dwars- en lengteprofielen van de (bijbehorende) werken zijn weergegeven (schaalgrootte bij voorkeur 1:200);
6. indeling werkstrook (dwarsprofiel waarop aangeduid: voorgenomen situering werk, eventueel bestaande overige leidingen/kabels, tijdelijke opslag leiding/kabel, transportbaan, opslag uitkomende grond, teelaarde);
7. aanduiding toegangsweg(en) tot het werk;
8. indien van toepassing: afschrift reglement voor instelling waterschap;
9. uittreksel kadastrale registratie;
10. indien van toepassing: uittreksel hypotheekregister;
11. indien van toepassing: separaat overzicht onroerende zaken, op te leggen verplichting en rechthebbenden (slechts indien sprake is van een groot aantal rechthebbenden);
12. indien van toepassing: afschrift koninklijk besluit houdende concessieverlening;
13. indien van toepassing: afschrift koninklijk besluit houdende erkenning openbaar belang van werken;
14. afschrift (standaard)overeenkomst tot vestiging opstalrecht/zakelijk recht of gebruiksovereenkomst;
15. indien van toepassing: afschrift algemene voorwaarden betreffende vestiging opstalrecht/zakelijk recht of gebruiksovereenkomst;
16. correspondentie ('logboek') gevoerde onderhandelingen (minnelijk overleg) inzake medegebruik onroerende zaken;
17. indien van toepassing: overige/aanvullende informatie van belang voor een juiste beoordeling van het verzoek.

In sommige situaties dient de gedoogplichtprocedure vooraf gegaan te worden door een procedure die leidt tot de totstandkoming van een

koninklijk besluit houdende erkenning openbaar belang van werken ex artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht (vgl. meer uitgebreid paragraaf 5 van de 'Leidraad inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht'). De erkenningsprocedure wordt gevoerd door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst. Een erkenningsverzoek dient tenminste vergezeld te zijn van de navolgende stukken:

1. beschrijving van het te ondernemen werk (werkbeschrijving);
2. indien van toepassing: artikel 4, lid 6 Belemmeringenwet Privaatrechturgentietoelichting (separaat, dan wel als onderdeel van de werkbeschrijving sub 1);
3. overzichtstekening (ligging van het werk ten opzichte van de omgeving) (schaalgrootte bijvoorbeeld 1:10.000).

Voor nadere informatie over de inhoud van deze stukken wordt verwezen naar de in paragraaf 3 terzake gegeven toelichting. Belangrijk is dat in het verzoek een duidelijke omschrijving wordt gegeven van het met het te ondernemen werk te dienen openbaar/publiek belang. Het erkenningsverzoek en begeleidende documenten kunnen op verzoek van de ondernemer van het werk - alvorens deze officieel worden ingediend - door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst worden getoetst.

3. Toelichting

Het verzoek

Het bij de Rijkswaterstaat Corporate Dienst in te dienen verzoek om toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht bevat een algemene omschrijving van het voorgenomen werk. Daarbij wordt tevens aandacht geschonken aan noodzaak, tijdplanning, stand van zaken overige vergunningaanvragen (met name planologische inkadering) en wijze van uitvoering van het werk. Indien de minister wordt verzocht toepassing te geven aan het bepaalde in artikel 4, lid 6 Belemmeringenwet Privaatrecht (uitvoerbaarheid bij voorraad gedoogplichtbeschikking), zal het verzoek een opsomming dienen te bevatten van gewichtige/zwaarwichtige belangen welke naar het oordeel van de verzoeker een onmiddellijke uitvoering van het werk rechtvaardigen. Deze urgentietoelichting kan al

dan niet worden geïncorporeerd in het verzoek. Voorts verwijst het verzoek - indien van toepassing - naar de op voordracht van de ministers van Economische Zaken (hierna: EZ)¹/Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (hierna: VROM) en Verkeer en Waterstaat bij koninklijk besluit verleende concessie en erkenning van het openbaar belang van werken, dan wel naar de wetsbepaling waarin uitdrukkelijk wordt verklaard dat een zeker werk van algemeen nut is.

De werkbeschrijving

De beschrijving van het werk geeft allereerst technische informatie. Gedacht kan worden aan gegevens inzake de soort leiding, het buismateriaal, inwendige diameter, werk- en beproevingsdruk, lengte van de leiding, verlaging grondwater, gronddekking boven de leiding (diepteligging), te verrichten grondwerk, werkmateriaal, aanwezigheid bijbehorende werken, aanlegduur, etcetera. De informatie die de werkbeschrijving biedt dient te corresponderen met de gegevens opgenomen in de overige overgelegde stukken (met name de ter visie te leggen tekeningen).

Belangrijk is de vermelding in de werkbeschrijving van de zogenaamde werkstrook. Deze strook heeft betrekking op het in artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht genoemde tijdelijke gebruik van onroerende zaken teneinde het voorgenomen werk te realiseren. Bij het bepalen van de breedte van de werkstrook dient de ondernemer zich er rekenschap van te geven dat de maatvoering in overeenstemming is met het uit te voeren werk (werkstrookbreedte in de regel ongeveer twintig meter, uitzonderingen - zoals werkstroken ten behoeve van de aanleg van riviertransportleidingen en hoogspanningsverbindingen - daargelaten). Ten aanzien van de aanleg van het werk geldt immers eveneens het criterium dat in het gebruik van de onroerende zaken niet meer belemmering mag worden gebracht dan redelijkerwijs noodzakelijk is. Met het oog op het gebruik van de werkstrook en de daarbinnen uit te voeren werkzaamheden verdient het aanbeveling een en ander - zoals reeds vermeld - aan te geven op een aparte bijlage (dwarsprofiel), dan wel op te nemen in de werkbeschrijving. De aldus in beeld te brengen werkstrookindeling biedt inzicht in het (tijdelijke) gebruik van de onroerende zaak gedurende de aanleg van het werk.

¹ Het betreft hier op voordracht van de minister van EZ verleende concessies voor de winning van delfstoffen (olie, gas en zout) waarin een bepaling is opgenomen met betrekking tot pijpleidingen, dan wel sedert de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet in 2003 verleende buisleidingconcessies in de zin van artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht.

De werkbeschrijving vermeldt tot slot de kadastrale gegevens van de benodigde onroerende zaken en de rechthebbenden ten aanzien van deze zaken. Bij een groot aantal rechthebbenden betrokken in de procedure is het wellicht overzichtelijker indien verzoeker zorg draagt voor een aparte lijst van rechthebbenden onder vermelding van de kadastrale gegevens. Incidenteel wordt in werkbeschrijvingen verwezen naar een zakelijk rechtstroom. Aangezien omtrent het duurzaam/tijdelijk gebruik van de onroerende zaken met de rechthebbende(n) geen overeenstemming werd bereikt en geen zakelijk recht gevestigd werd, is deze informatie niet relevant.

Evenals de zakelijke beschrijving in de administratieve onteigeningsprocedure bevat de werkbeschrijving als onderdeel van het gedoogplichtproceduredossier informatie omtrent de stand van zaken met betrekking tot de - indien van toepassing - planologische inpassing van het te ondernemen openbare werk, alsmede gegevens inzake de stand van zaken met betrekking tot overige te doorlopen, dan wel afgeronde vergunnings- en/of ontheffingsprocedures.

De geboden informatie dient actueel te zijn, dat wil zeggen bijgewerkt tot het moment van indiening van het verzoek. Deze informatie verschaft de minister van Verkeer en Waterstaat inzicht in de termijn waarop de feitelijke uitvoering van het te ondernemen werk van start kan gaan. Zeker in de situatie, waarin de ondernemer de minister om toepassing van artikel 4, lid 6 Belemmeringenwet Privaatrecht (urgentiebepaling) heeft verzocht, is dergelijke informatie van belang.

De tekeningen

Situatie- en grondtekening kunnen eventueel gecombineerd worden en verschaffen inzicht in de navolgende gegevens:

- schaalgrootte, noordpijl, tekeningnummer, datum tekening, verwijzing naar Belemmeringenwet Privaatrecht, vermelding verzoeker en korte omschrijving werk, vermelding tracégedeelte;
- ligging van het werk (ten opzichte van de omgeving);
- aanduiding kadastrale percelen, perceelsnummers en -grenzen, gemeentegrens;
- alle aanwezige opstallen en infrastructuur;

- overige aanwezige buisleidingen/kabels/hoogspanningsverbindingen inclusief doorsnede, diepteligging en vermelding gerechtigde/beheerder;
- eventueel aanwezige drainagesystemen inclusief doorsnede en diepteligging;
- aanduiding bijbehorende werken (inspectie-, ontluichtings- en pompputten, zinker/boring, perskuip, gronddepot, mantelbuizen, etcetera) en vermelding diepteligging, afmeting, specifieke (tijdelijke) belemmeringen voortvloeiend uit bijbehorend werk of gebruik;
- dwarsdoorsneden van onroerende zaak, werk c.a., drainagesysteem, bijbehorende werken, slootkruisingen, etcetera;
- dwarsdoorsnede werkstrook en indeling inclusief maatvoering (pijppostelling, opslag onder- en tussengrond, teelaarde, transportbaan);
- lengteprofiel werk;
- toegangsweg(en);
- vermelding Normaal Amsterdams Peil.

Wordt op de grond- en/of situatietekening verwezen naar detailtekeningen, dan moeten deze eveneens ter visie worden gelegd.

Ingeval de overgelegde stukken, met name de tekeningen, in overeenstemming zijn met het verzoek, etcetera, wordt bij oplegging van de gedoogplicht in de beschikking de overweging opgenomen 'dat het om technische redenen aangewezen is het werk/de werken met duurzame en tijdelijke gebruikmaking van de hiervoor vermelde onroerende zaak/zaken uit te voeren als is aangegeven op de stukken welke ter inzage hebben gelegen'. Dit impliceert dat bij de uitvoering geen belangrijke wijzigingen in het werk meer doorgevoerd kunnen worden.

Ingeval de tekeningen niet in overeenstemming zijn met het verzoek (tracéaanpassing gaandeweg de procedure, veelal nadat zitting heeft plaatsgevonden), dan wel geen duidelijk beeld verschaffen van de wijze waarop het werk in, op of boven de desbetreffende onroerende zaken zal worden uitgevoerd, wordt de verzoeker gevraagd aangepaste tekeningen in te dienen. Ingeval de eerste situatie zich voordoet, wordt deze aanpassing vermeld in de gedoogplichtbeschikking die verplicht wordt ingeschreven in de kadastrale registratie (voorheen: facultatieve inschrijving/publicatie gedoogplichtbeschikking en aangepaste tekening

in de Staatscourant, vgl. paragrafen 2 en 3 van de 'Leidraad inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht'). In het tweede geval dient onderscheid gemaakt te worden tussen de situatie waarin de stukken nog niet ter visie zijn gelegd, alsmede de situatie waarin dit stadium in de procedure reeds gepasseerd is. Indien tervisielegging nog dient te geschieden kan de verzoeker volstaan met het inbrengen van aangepaste tekeningen in de lopende procedure. In de andere situatie dient verzoeker, ingeval hij niet alsnog tot overeenstemming inzake het gebruik van onroerende zaken kan komen, een nieuw verzoek om toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht bij het bevoegd gezag in te dienen.

Uittreksels uit kadastrale registratie/hypotheekregister

Tot de in te dienen stukken behoren, gelet op artikel 2, lid 2 Belemmeringenwet Privaatrecht, tevens uittreksels uit de kadastrale registratie waarin de kadastrale toestand (kadastrale gemeente, grootte object, adres object, omschrijving zakelijk recht ten aanzien van object, naam en adres/vestigingsplaats gerechtigde tot object, huwelijkse staat gerechtigde) van de benodigde onroerende zaken staat vermeld. De kadastrale gegevens inzake rechthebbenden, alsmede de uit eigen wetenschap van verzoeker of burgemeester bekende gegevens betreffende overige rechthebbenden (bijvoorbeeld de buiten gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoot/echtgenote of mede-eigenaar van een onverdeelde nalatenschap), vormen de basis voor de ingevolge genoemd artikel door de burgemeester uit te brengen schriftelijke kennisgeving waarin rechthebbenden in kennis worden gesteld van de voorgenomen aanleg/instandhouding van een openbaar werk.

Blijkens de Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 6 augustus 1969, nr. HW/ROO 47290 aan Gedeputeerde Staten inzake het standpunt ten aanzien van de positie van hypotheekhouders bij procedures ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht (vgl. 'Leidraad inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht', paragraaf 4) kan de hypotheekhouder niet gerekend worden tot de kring van rechthebbenden als bedoeld in artikel 2 Belemmeringenwet Privaatrecht. Dit betekent dat de hypotheekhouder de aanleg en instandhouding van werken in, op of boven de met het

recht van hypotheek belaste onroerende zaak niet kan verhinderen. Voorts kan de hypotheekhouder geen gedoogplicht worden opgelegd. Een en ander betekent evenwel niet dat bij de toepassing van de wet geen rekening dient te worden gehouden met de belangen van deze gerechtigde. Teneinde rekening te kunnen houden met deze belangen is het praktijk dat de burgemeester in voorkomende gevallen aan de betrokken hypotheekhouder een afschrift van de uitnodiging voor de te houden hoorzitting doet toekomen. Naast de uittreksels uit de kadastrale registratie dienen derhalve ook - indien van toepassing - uittreksels van de hypotheekakte (borderel) bijgevoegd te worden.

LEIDRAAD

inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat Corporate Dienst
Eenheid Bestuurlijk Juridische zaken en Vastgoed

Maart 2008

1. Inleiding

Deze leidraad beschrijft het verloop van de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht. Opgemerkt dient te worden dat de Belemmeringenwet Privaatrecht een procedureregeling kent die derogeert aan de op 1 juli 2005 in werking getreden uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 Awb). Bij de redactie van de leidraad is rekening gehouden met de wijzigingen die per 1 januari 2006 hun beslag hebben gekregen in de organisatie van de Rijkswaterstaat. Als uitvloeisel van deze wijziging is de taak die de regionale diensten (voorheen: directies) van de Rijkswaterstaat hadden in het kader van de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht naar het centrale niveau van de Rijkswaterstaat Corporate Dienst te Utrecht overgeheveld. De adviserende taak die de regionale diensten tot 1 januari 2006 vervulden bij de totstandkoming van het door de Kroon te nemen erkenningsbesluit, is komen te vervallen.

De leidraad is primair bedoeld voor gebruik door verzoekers om toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrechtprocedure (Rijk, provincie, waterschap en gemeente, alsmede vennootschappen, waaronder waterleiding- en elektriciteitsmaatschappijen) en de in het kader van deze procedure optredende adviseurs (provincie en departementen). Daarnaast kan de leidraad binnen de Rijkswaterstaat Corporate Dienst (als checklist) bijdragen aan een correct en eenduidig verloop van de gedoogplicht- en - indien van toepassing - erkenningsprocedure. Tot slot verschaft de leidraad geïnteresseerde instanties en personen in algemene zin inzicht en informatie inzake (het verloop van) de erkennings- en gedoogplichtprocedure.

Paragraaf 2 van de leidraad onderscheidt en beschrijft de stappen binnen de gedoogplichtprocedure. In paragraaf 3 wordt de relatie tussen de Belemmeringenwet Privaatrecht en de Algemene wet bestuursrecht (Awb) beschreven. Dit mede gelet op het feit dat de Belemmeringenwet Privaatrecht niet 'Awb-conform' is.

In dit licht wordt onder meer aandacht geschonken aan de in het kader van de gedoogplichtprocedure te hanteren (van de Awb afwijkende) termijnen. Een overzicht en korte weergave van de inhoud van vigerende circulaire en besluiten die van belang zijn voor de Belemmeringenwet

Privaatrechtpraktijk in ruime zin, wordt geboden in paragraaf 4. De leidraad bevat in paragraaf 5 een beschrijving van de concessieverlenings- en erkenningsprocedure, zijnde procedures, welke in bepaalde situaties voorafgaan aan de gedoogplichtprocedure. De slotparagraaf vermeldt de als gevolg van de inwerkingtreding van beide in deze uitgave beschreven leidraden in te trekken circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat op het gebied van de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht.

2. Procedurestappen in gedoogplicht- (en erkennings)procedure

De gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht vangt aan met een verzoek met bijbehorende stukken (hierna: het verzoek) tot het starten van de procedure te richten aan de minister van Verkeer en Waterstaat en in te dienen bij de Rijkswaterstaat Corporate Dienst, Eenheid Bestuurlijk Juridische Zaken en Vastgoed. De procedure eindigt met de bekendmaking en mededeling van het ministerieel gedoogplichtbesluit en de ter inzage legging van het besluit ter secretarie van de betrokken gemeente. Aan de indiening van het verzoek tot het starten van de gedoogplichtprocedure (procedurestap 1) gaat veelal een fase vooraf waarin de (concept-)stukken door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst worden getoetst en waarin overleg hierover kan plaatsvinden tussen de verzoeker (ondernemer van het werk) en de Rijkswaterstaat Corporate Dienst. Nadat het verzoek om toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht en de daarbij behorende stukken door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst zijn gefiatteerd (vgl. ter zake van de aan de gedoogplichtprocedurestukken te stellen eisen de 'Leidraad voor het opstellen van de stukken en het samenstellen van het dossier ten behoeve van de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht'), kan het verzoek worden ingediend, waarna de gedoogplichtprocedure kan starten.

Opmerking verdient dat in een aantal situaties het doorlopen van de gedoogplichtprocedure vooraf dient te worden gegaan door procedures uitmondend in een concessie- en of erkenningsbesluit vanwege de Kroon (vgl. paragraaf 5).

Nadat is vastgesteld dat de stukken voldoen aan de daaraan te stellen eisen en accordering door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst heeft plaatsgevonden, zijn in de procedure de volgende stappen te onderscheiden:

1. de indiening van het verzoek geschiedt bij de Rijkswaterstaat Corporate Dienst. Indiening van het verzoek geschiedt tenminste in viervoud. Extra exemplaren dienen bijgevoegd te worden ingeval de onroerende zaken, waarvan het gebruiksrecht benodigd is, in meer dan één gemeente gelegen zijn. Voor elke gemeente afzonderlijk dient een exemplaar van het verzoek ingezonden te worden. Meer dan vier exemplaren kunnen benodigd zijn in geval van advisering door het departement van VROM/EZ en/of door de directeur van de Waterdienst van de Rijkswaterstaat (voorheen: hoofdingenieurdirecteur van het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA)) (vgl. procedurestappen 7 en 8);
2. voldoende exemplaren van het verzoek worden na ontvangst door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst gezonden aan het desbetreffende college van Gedeputeerde Staten, onder verwijzing naar de inhoud van de 'Leidraad inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht';
3. het college van Gedeputeerde Staten bepaalt in overleg met de burgemeester(s) van de gemeente(n) waarbinnen de onroerende zaak/zaken gelegen is/zijn plaats, datum en tijdstip van de ingevolge artikel 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht *verplicht* te houden zitting en doet daarvan mededeling aan de Rijkswaterstaat Corporate Dienst;
4. een exemplaar van het verzoek wordt door het college van Gedeputeerde Staten gezonden aan de burgemeester(s) van de betrokken gemeente(n), met het verzoek toepassing te geven aan artikel 2, leden 1 tot en met 3 Belemmeringenwet Privaatrecht (publicatie en tervisielegging verzoek/kennisgeving aan rechthebbende(n)), onder verwijzing naar de inhoud van de 'Leidraad inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht';
5. de directeur van de Rijkswaterstaat Corporate Dienst machtigt vooraf een of meerdere ambtenaren werkzaam bij de Rijkswaterstaat Corporate Dienst ter bijwoning van de zitting;
6. na genoemde zitting, alwaar de mogelijkheid bestaat tot het indienen/verwoorden van schriftelijke/mondelijke bezwaren in de zin van de Belemmeringenwet Privaatrecht (zienswijzen in de zin van de Awb) en

het voeren van overleg tussen verzoeker en rechthebbende(n), wordt het onder 2 genoemde verzoek, alsmede het advies van het college van Gedeputeerde Staten daaromtrent door dit bestuursorgaan aan de Rijkswaterstaat Corporate Dienst toegezonden, vergezeld van:

- de stukken, welke ter inzage hebben gelegen met op elk van deze stukken een verklaring van de desbetreffende burgemeester dat het stuk ter voldoening aan het bepaalde in artikel 2, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht ter gemeentesecretarie ter inzage heeft gelegen, met vermelding daarbij van het tijdvak waarbinnen deze tervisielegging heeft plaatsgevonden;
 - het proces-verbaal/de processen-verbaal van de gehouden zitting(en), onder bijvoeging van ontvangen bezwaarschriften in de zin van de Belemmeringenwet Privaatrecht (zienswijzen in de zin van de Awb) en - indien van toepassing - de overgelegde schriftelijke machtiging(en);
 - een exemplaar van het nieuwsblad of de nieuwsbladen en/of een afschrift van de bekendmaking van gemeentewege op het publicatiebord, waarin mededeling is gedaan van de terinzagelegging, als bedoeld in artikel 2 Belemmeringenwet Privaatrecht;
 - een afschrift van elk van de kennisgevingen aan de rechthebbenden, als bedoeld in artikel 2 Belemmeringenwet Privaatrecht;
 - een uittreksel uit de kadastrale registratie en/of het hypotheekregister;
 - voorts alle overige stukken, waarvan de kennisneming bevorderlijk kan zijn voor een juiste beoordeling van het verzoek in kwestie.
 - bij overlegging van bovengenoemde stukken ware door het college van Gedeputeerde Staten in het uit te brengen advies zekerheidshalve te vermelden dat de in de 'Leidraad inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht' neergelegde procedure is gevolgd.
7. **vgl. voor de vraag of deze procedurestap van toepassing is de Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 26 november 1999 (paragraaf 4):** na de zitting kunnen afschriften van het advies van het college van Gedeputeerde Staten en het uitgebrachte proces-verbaal inclusief eventueel ontvangen bezwaarschriften in de zin van de Belemmeringenwet Privaatrecht (zienswijzen in de zin van de Awb), alsmede een exemplaar van het

verzoek, door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst gezonden worden aan de minister van VROM, met het verzoek aan deze om zijn advies omtrent de desbetreffende aangelegenheid uit te brengen aan de Rijkswaterstaat Corporate Dienst;

NB: In de situatie dat het verzoek tot oplegging van de gedoogplicht betrekking heeft op leidingen voor het transport van gewonnen delfstoffen (olie, gas en zout), waarbij voor de winning van deze delfstoffen een concessie, dan wel een vergunning is verleend op voordracht van, respectievelijk door de minister van EZ, kan het wenselijk zijn dat de voornoemde minister wordt verzocht om zijn advies terzake uit te brengen.

8. **vgl. voor de vraag of deze procedurestap van toepassing is de Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 26 november 1999 (paragraaf 4):** ingeval het verzoek te ondernemen werken betreft die verband houden met de zuivering van afvalwater, **kan** door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst afschriften van de onder 7 genoemde stukken, alsmede een exemplaar van het verzoek gezonden worden aan de directeur van de Waterdienst van de Rijkswaterstaat (voorheen: de hoofdingenieur-directeur van het RIZA), met het verzoek zijn advies uit te brengen aan de Rijkswaterstaat Corporate Dienst;
9. na ontvangst door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst van de stukken bedoeld sub 6 en - **indien van toepassing** sub 7 en 8 - , beslist de minister van Verkeer en Waterstaat omtrent oplegging van de gedoogplicht;
10. de Rijkswaterstaat Corporate Dienst draagt zorg voor toezending van een afschrift van de gedoogplichtbeschikking aan de verzoeker, de burgemeester(s) van de betreffende gemeente(n), het college van Gedeputeerde Staten van de betrokken provincie, de rechthebbende(n), de opgekomen belanghebbenden (niet zijnde rechthebbenden) en - **indien van toepassing** - de minister van VROM of EZ (vgl. sub 7) en/of de directeur van de Waterdienst van de Rijkswaterstaat (voorheen: hoofdingenieur-directeur van het RIZA) (vgl. sub 8). Integrale publicatie van de gedoogplichtbeschikking op grond van artikel 8 Belemmeringenwet Privaatrecht, is, gelet op artikel 6 B Invoeringswet van 5 maart 2007, Stb. 2007, 115, houdende regels in verband met de inwerkingtreding van de Wet kenbaarheid

publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 331), komen te vervallen;

11. de burgemeester(s) van de betreffende gemeente(n) draagt zorg voor de terinzagelegging, na voorafgaande publicatie, bekendmaking en kennisgeving, van de gedoogplichtbeschikking (artikel 4, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht).

NB: de gedoogverplichting dient als publiekrechtelijke beperking rustend op (een) onroerende zaak/zaken door de minister van Verkeer en Waterstaat ter inschrijving aangeboden te worden in de openbare registers (afdeling 3.1.2 BW), waarna op grond van de Kadasterwet (met name artikel 48, lid 2 onder 4) bijwerking van de kadastrale registratie plaats vindt. Toelichting: artikel 6, lid 2 Belemmeringenwet Privaatrecht (vervallen bij de inwerkingtreding van de Invoeringswet van 5 maart 2007, Stb. 2007, 115, houdende regels in verband met de inwerkingtreding van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken) regelde de **facultatieve** inschrijving van de gedoogplichtbeschikking in de openbare registers. In de in het Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Besluit van 19 maart 2007, Stb. 2007, 116) opgenomen lijst van beperkingen is onder meer de krachtens artikel 2, lid 5 Belemmeringenwet Privaatrecht opgelegde gedoogplicht genoemd als publiekrechtelijke beperking ten aanzien van een onroerende zaak, welke in de kadastrale registratie ingeschreven dient te worden. De Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken geldt voor de beperkingen die in het Aanwijzingsbesluit daartoe zijn aangewezen.

3. Belemmeringenwet Privaatrecht en Algemene wet bestuursrecht

Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing aanpassingswetgeving?

In de Wet van 4 juni 1992, houdende aanpassing van een aantal wetten aan de eerste tranche van de Algemene wet bestuursrecht, Stb. 1992, 422 (eerste aanpassingswet), alsmede de tweede aanpassingswet (Stb. 1992, 423) wordt de Belemmeringenwet Privaatrecht niet vermeld in de

opsomming van wetten in formele zin ressemblerend onder het ministerie van Verkeer en Waterstaat, welke op onderdelen aanpassing behoeften in verband met de toen nog in te voeren Awb.

Ondanks het feit dat aanpassingswetgeving niet tot stand gekomen is, kan, gelet op de algemene werking van de Awb en het dwingend karakter van de meeste hierin voorkomende bepalingen, gesteld worden dat de algemene regels van bestuursrecht (aanvullend) van toepassing zijn op de ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht te doorlopen procedure en uiteindelijk door de minister te nemen beslissing. De (aanvullende) werking van de Awb als boven omschreven heeft consequenties voor:

- de terinzagelegging van stukken als bedoeld in artikel 2, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht;
- de te hanteren termijnen in het kader van de gedoogplichtprocedure;
- de zitting als bedoeld in artikel 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht;
- de advisering in het kader van de gedoogplichtprocedure;
- de bekendmaking en mededeling van het gedoogplichtbesluit.

Deze consequenties worden in de navolgende paragrafen beschreven.

Terinzagelegging van stukken als bedoeld in artikel 2, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht

Artikel 2, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht noemt een aantal stukken die door de burgemeester(s) van de betreffende gemeente(n) ter inzage dienen te worden gelegd. Praktijk is dat naast de in dit artikellid genoemde werkbeschrijving en grondtekening(en) diverse andere stukken ter visie worden gelegd (vgl. 'Leidraad voor het opstellen van de stukken en het samenstellen van het dossier ten behoeve van de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht'). Van het redigeren door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst van een ontwerpgedoogplichtbesluit en terinzagelegging hiervan, is - in tegenstelling tot de administratieve onteigeningspraktijk - geen sprake. Een *ontwerp*-besluit vormt dan ook geen inzet van in te dienen bezwaren in de zin van de Belemmeringenwet Privaatrecht (zienswijzen in de zin van de Awb).

Te hanteren termijnen in het kader van de gedoogplichtprocedure

Vanwege het ontbreken van aanpassingswetgeving derogert de procedureregeling die de Belemmeringenwet Privaatrecht voorschrijft in de artikelen 2 en 4, lid 1 aan het geregelde in de Awb inzake de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 Awb). In de situaties waarin de Belemmeringenwet Privaatrecht geen specifieke termijnen noemt, gelden de terzake in de Awb opgenomen termijnen. Dit laat het navolgende beeld zien:

- de **termijn** van de op grond van artikel 2, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht ter gemeentesecretarie **ter inzage te leggen stukken** (verzoek) bedraagt 14 dagen;
- de **termijn** waarbinnen door rechthebbenden en niet-rechthebbenden/belanghebbenden **bezwaren** (de Belemmeringenwet Privaatrecht hanteert niet de Awb-term 'zienswijzen') **ingediend kunnen worden** bedraagt 14 dagen + de zittingsdag (artikel 2, lid 1 juncto artikel 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht);
- de Belemmeringenwet Privaatrecht bepaalt in artikel 2, lid 5 dat het college van Gedeputeerde Staten gehoord dient te worden alvorens de minister beslist omtrent oplegging van de gedoogplicht. Praktijk is dat naar aanleiding van de ex artikel 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht gehouden zitting door Gedeputeerde Staten verslag en advies wordt uitgebracht aan de minister van Verkeer en Waterstaat. De Belemmeringenwet Privaatrecht bevat ter zake van het **uitbrengen** van dit **advies** geen termijn. Gelet op de voortgang van de gedoogplichtprocedure kan Gedeputeerde Staten terzake een **termijn van orde** worden gesteld;
- een termijn van orde kan ook gesteld worden door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst bij gelegenheid van een eventuele **adviesaanvraag** aan de minister van VROM of de minister van EZ (vgl. sub 7 van paragraaf 2) en/of de directeur van de Waterdienst van de Rijkswaterstaat (voorheen: hoofdingenieur-directeur van het RIZA) (vgl. sub 8 van paragraaf 2);
- de Belemmeringenwet Privaatrecht kent geen termijn waarbinnen de minister dient te beslissen omtrent oplegging van de gedoogplicht. Het bepaalde inzake de beslistermijn in afdeling 4.1.3 Awb is derhalve van toepassing. In concreto betekent dit dat de minister

binnen een redelijke termijn na ontvangst van het verzoek dient te beslissen. Deze termijn wordt blijkens artikel 4:13, lid 2 Awb geacht verstreken te zijn wanneer het bestuursorgaan binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag (verzoek) geen beschikking heeft gegeven, noch een kennisgeving van termijnoverschrijding ex artikel 4:14 Awb heeft gedaan waarbij tevens een redelijke termijn wordt aangegeven waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien. Een beslistermijn van acht weken is voor wat betreft de behandeling van een verzoek derhalve uitgangspunt. De vele procedurestappen die in het kader van de gedoogplichtprocedure doorlopen dienen te worden en de advisering die hierbij dient plaats te vinden impliceren dat de termijn van acht weken niet gehaald kan worden. Verdaging van deze termijn is derhalve eerder regel dan uitzondering;

- op grond van artikel 4, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht wordt een **afschrift** van de **gedoogplichtbeslissing** gedurende een maand door de burgemeester(s) van de betreffende gemeente(n) **ter inzage gelegd**;
- op grond van artikel 4, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht kan een rechthebbende binnen een maand (Awb-termijn voor het instellen van rechtsmiddelen bedraagt daarentegen zes weken) nadat afschrift van de gedoogplichtbeslissing ter inzage is gelegd **vernietiging verzoeken** van deze beslissing bij het bevoegde gerechtshof;
- ter zake van het **instellen van rechtsmiddelen** (anders dan een vernietigingsverzoek bij het gerechtshof) naar aanleiding van een genomen gedoogplichtbesluit gelden de in de Awb opgenomen termijnbepalingen.

De zitting als bedoeld in artikel 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht

Artikel 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht schrijft het houden van een zitting waar mondelinge en/of schriftelijke bezwaren (zienswijzen) kunnen worden ingediend en overleg kan worden gepleegd onder leiding van een lid van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie tussen de ondernemer van het werk en rechthebbenden ten aanzien van onroerende zaken, imperatief voor. Dit in tegenstelling tot de facultatieve zitting als onderdeel van de uniforme openbare

voorbereidingsprocedure (afdeling 3:4 Awb) die van toepassing is verklaard op de administratieve oenteigeningsprocedure.

Advisering in het kader van de gedoogplichtprocedure

Artikel 2, lid 5 Belemmeringenwet Privaatrecht noemt als enig te raadplegen (horen) adviescollege het college van Gedeputeerde Staten in de provincie waarbinnen de onroerende zaak/zaken waarvan het medegebruiksrecht benodigd is gelegen is/zijn. Praktijk is echter dat voor een juiste vaststelling van feiten en omstandigheden en ter afweging van de in het geding zijnde belangen door de minister bij diverse adviseurs (minister van VROM of de minister van EZ² en/of de directeur van de Waterdienst van de Rijkswaterstaat (voorheen: hoofdingenieur-directeur van het RIZA)) ambtsberichten kunnen worden ingewonnen. Deze bestaande praktijk berust niet op een wettelijk voorschrift (met uitzondering van het horen van Gedeputeerde Staten), doch vindt haar grondslag in de Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 26 november 1999, nr. HKW/R 11980 inzake het vervallen/facultatief stellen van de adviesaanvraag in het kader van de procedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht (vgl. paragraaf 4). Deze constatering is van belang in verband met het bepaalde in afdeling 3:3 Awb inzake advisering. Slechts het door Gedeputeerde Staten naar aanleiding van de gehouden zitting uit te brengen (verslag en) advies kan onder afdeling 3:3 Awb begrepen worden (vgl. begripsomschrijving adviseur in artikel 3:5 Awb). Het college van Gedeputeerde Staten kan derhalve door de minister een redelijke termijn worden gesteld waarbinnen het advies van dit college wordt verwacht (vgl. artikel 3:6, lid 1 Awb). Bij het inwinnen door de minister van advies/ambtsberichten bij overige bestuursorganen en diensten, kan aan deze een termijn van orde worden gesteld.

Bekendmaking en mededeling van het gedoogplichtbesluit

Artikel 8, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht regelde de bekendmaking in de Staatscourant van het ministeriële gedoogplichtbesluit. Deze bepaling is komen te vervallen bij inwerkingtreding van de Invoeringswet van 5 maart 2007, Stb. 2007, 115 houdende regels in verband met de inwerkingtreding van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Artikel 4, lid 1 Belemmeringenwet Privaatrecht regelt de tervisielegging door de betreffende burgemeester(s) na voorafgaande

² De minister van V&W kan zijn ambtsgenoot van EZ om advies vragen in de situatie dat het verzoek tot oplegging van de gedoogplicht betrekking heeft op leidingen voor het transport van gewonnen delfstoffen (olie, gas en zout), waarbij voor de winning van deze delfstoffen een concessie, dan wel een vergunning is verleend op voordracht van respectievelijk door de minister van EZ (vgl. ook sub 7 van paragraaf 2).

publicatie, bekendmaking en kennisgeving van de gedoogplichtbeschikking. Tot slot verzorgt de Rijkswaterstaat Corporate Dienst de toezending van een afschrift van het gedoogplichtbesluit aan de betrokkenen bij de gedoogplichtprocedure. Aldus wordt voldaan aan het bepaalde neergelegd in artikel 3:41 Awb (bekendmaking besluit aan geadresseerde en aanvrager (verzoeker)) en artikel 3:43 Awb (mededeling besluit).

4. Overzicht en korte weergave inhoud overige vigerende circulaires/besluiten/documenten inzake de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht

Overzicht overige vigerende circulaires/besluiten/documenten

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van **vigerende** circulaires van de minister van Verkeer en Waterstaat op het gebied van de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht. Het overzicht bevat voorts een drietal documenten niet in circulairevorm welke tevens in dit kader van belang zijn. In paragraaf 6 wordt een overzicht geboden van de circulaires welke als gevolg van de inwerkingtreding van de in deze uitgave beschreven leidraden zijn ingetrokken.

1. Besluit van 6 juli 1962, Stb. 364, houdende erkenning van het openbaar belang van werken ingevolge de Deltawet;
2. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 17 november 1965, nr. 63856, inzake de zitting en het procesverbaal van de zitting, als bedoeld in art. 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht;
3. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 13 januari 1967, nr. 609, afd. R. inzake de te volgen procedure bij aanvragen van erkenning van het openbaar belang, als bedoeld in de belemmeringenwetten;
4. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 4 november 1968, nr. HW/ROO 73907, inzake toepassing Belemmeringenwet Privaatrecht;
5. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 6 augustus 1969, nr. HW/ROO 47290, inzake toepassing Belemmeringenwet Privaatrecht;

6. Stcrt. 19 februari 1979, nr. 35, Uittreksel verslag 20e vergadering Overlegorgaan Kabeltelevisie inzake onder meer gedoogplicht voor collectieve antenne-inrichtingen;
7. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 12 november 1979, nr. HW/RRO 82133, inzake toepassing art. 4, lid 6 Belemmeringenwet Privaatrecht;
8. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 12 maart 1997, nr. HW/RI 1997/4051, inzake toevoeging bezwaarschrift-/ voorlopige voorzieningclausule aan ministeriële beschikkingen houdende oplegging van de gedoogplicht ex Belemmeringenwet Privaatrecht;
9. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 26 november 1999, nr. HKW/R 11980, inzake het vervallen/facultatief stellen van de adviesaanvraag in het kader van de procedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht;
10. Koninklijk besluit van 11 december 2006, Stb. 2006, 679 houdende de overdracht van de zorg voor het beleid inzake buisleidingen.

Korte weergave inhoud overige circulaire/besluiten/documenten

Onderstaand wordt een korte weergave van de inhoud van de opgesomde circulaire en overige documenten gegeven. De integrale tekst van het merendeel van deze circulaire is opgenomen onder de rubriek 'Overige regelgeving' in deel 89 (Belemmeringenwetten) Nederlandse staatswetten, Editie Schuurman en Jordens.

1. *Besluit van 6 juli 1962, Stb. 364, houdende erkenning van het openbaar belang van werken ingevolge de Deltawet*

Dit koninklijk besluit erkent het openbaar belang van werken die op grond van de uitvoering van de Deltawet worden of zijn ondernomen.

2. *Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 17 november 1965, nr. 63856, inzake de zitting en het procesverbaal van de zitting, als bedoeld in art. 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht*

Deze circulaire ziet op de uitleg van artikel 2, lid 4 Belemmeringenwet Privaatrecht. Gelet op de algemene bewoording van dit artikellid geldt dat alle bezwaren (waaronder bezwaren van financiële aard) in het kader van de gedoogplichtprocedure ingediend kunnen worden en onderwerp kunnen vormen van het gedurende de zitting te voeren overleg tussen de ondernemer van het werk en rechthebbenden ten aanzien van te gebruiken onroerende zaken. Het van het ter zitting voorgevallene op te maken proces-verbaal dient qua inhoud zo volledig mogelijk te worden geredigeerd. Genoemd artikellid laat qua gestelde algemene bewoording geen ruimte voor het niet vermelden van bepaalde bezwaren en de beantwoording daarvan.

3. *Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 13 januari 1967, nr. 609, afd. R, inzake de te volgen procedure bij aanvragen van erkenning van het openbaar belang, als bedoeld in de belemmeringenwetten*

De circulaire heeft tot doel te komen tot een vereenvoudiging van de te volgen procedure bij aanvragen van het openbaar belang van werken ingevolge artikel 1 van de belemmeringenwetten met als inzet het verkorten van de procedureduur. Een aanvraag erkenning openbaar belang behoeft in de navolgende situaties niet voor advies te worden voorgelegd aan het betreffende college van Gedeputeerde Staten:

- erkenningsaanvraag van werken ten behoeve van riolering, gas-, water- en elektriciteitsvoorziening, voor zover uitgevoerd/uit te voeren door een gemeente binnen het verzorgingsgebied, een waterschap voor zover de verzorging van belangen tot de taak van het schap behoort, nutsbedrijven/elektriciteits- en waterleidingmaatschappijen voor zover hun concessie in de zin van artikel 1 van de belemmeringenwetten is verleend.

In alle andere dan de boven omschreven gevallen dient advies gevraagd te worden aan het dagelijks bestuur van de provincie.

4. *Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 4 november 1968, nr. HW/ROO 73907, inzake toepassing Belemmeringenwet Privaatrecht*

Deze circulaire gericht aan de colleges van Gedeputeerde Staten schrijft voor dat in de situatie dat voor een rechthebbende een vertegenwoordiger optreedt de rechtmatigheid van deze vertegenwoordiging dient te worden getoetst aan de hand van een door de rechthebbende aan deze vertegenwoordiger afgegeven volmacht. Afschrift van deze volmacht dient toegevoegd te worden aan de stukken die door Gedeputeerde Staten aan de minister van Verkeer en Waterstaat (nadat zitting heeft plaatsgevonden) worden toegezonden (vgl. paragraaf 2, procedurestap 6).

5. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 6 augustus 1969, nr. HW/ROO 47290, inzake toepassing Belemmeringenwet Privaatrecht

De circulaire ziet op de positie van de hypotheekhouder. Deze kan uit hoofde van het hypotheekrecht de aanleg en instandhouding van openbare werken in de met hypotheek belaste onroerende zaak niet verhinderen. De hypotheekhouder is geen rechthebbende in de zin van artikel 2 Belemmeringenwet Privaatrecht. Hem kan derhalve geen gedoogplicht worden opgelegd. Bij de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht dient echter zoveel mogelijk met zijn belangen rekening te worden gehouden. In voorkomende gevallen dient door de burgemeester van de gemeente waarbinnen de onroerende zaak is gelegen aan de betrokken hypotheekhouder een afschrift van de uitnodiging voor de zitting verzonden te worden.

6. Stcrt. 19 februari 1979, nr. 35, Uittreksel verslag 20e vergadering Overlegorgaan Kabeltelevisie inzake onder meer gedoogplicht voor collectieve antenne-inrichtingen

Ingeval bij de aanleg/instandhouding van gemeentewege van centrale antenne-inrichtingen (cai) zich onoverkomelijke problemen voordoen kan op een daartoe strekkend verzoek van de gemeente de cai als een werk van openbaar belang worden erkend. Dit teneinde een eventuele toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht mogelijk te maken. Bij een erkenning als boven omschreven ligt het voor de hand enige criteria te hanteren die staven dat ten behoeve van het openbaar belang op een bepaald moment private rechten op onroerende zaken in zekere mate moeten wijken. Hierbij valt te denken aan een bepaalde

minimumomvang van het net en een zeker minimaal programmapakket. Het voert te ver om elke caï automatisch een werk van openbaar belang te noemen, ook al vindt de aanleg door of vanwege de gemeente plaats.

7. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 12 november 1979, nr. HW/RRO 82133, inzake toepassing van artikel 4, lid 6 Belemmeringenwet Privaatrecht

De minister van Verkeer en Waterstaat kan een genomen gedoogplichtbesluit op verzoek van de ondernemer van het openbare werk onder toepassing van artikel 4, lid 6 Belemmeringenwet Privaatrecht 'uitvoerbaar bij voorraad' verklaren indien gewichtige belangen een onmiddellijke uitvoering van het werk rechtvaardigen en een opschorting daarvan tot het moment waarop de beroepstermijn is verstreken, dan wel tot het tijdstip waarop door het gerechtshof is beslist op een ingediend vernietigingsverzoek, die belangen, mede in vergelijking tot de belangen van rechthebbenden, op onevenredige wijze zou schaden. Ten behoeve van de standpuntbepaling door de minister terzake is een uitvoerige beschouwing door Gedeputeerde Staten met betrekking tot het urgentieverzoek in het uit te brengen advies onmisbaar.

8. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 12 maart 1997, nr. HW/RI 1997/4051, inzake toevoeging bezwaarschrift-/voorlopige voorzieningclausule aan ministeriële beschikkingen houdende oplegging van de gedoogplicht ex Belemmeringenwet Privaatrecht

Deze circulaire beschrijft de consequenties voor de inhoud van de aan het slot van een gedoogplichtbeschikking te vermelden openstaande rechtsmiddelen nu sedert 1996 jurisprudentieel is aanvaard dat ter zake van andere dan de in artikel 1 (slot) Belemmeringenwet Privaatrecht genoemde toetsingscriteria aanvullende Awb-rechtsbescherming openstaat. De circulaire onderscheidt hierbij drie situaties.

9. Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 26 november 1999, nr. HKW/R 11980, inzake het vervallen/facultatief stellen van de adviesaanvraag in het kader van de procedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht

Deze circulaire bepaalt dat in situaties waarbij het algemeen nut van een openbaar werk ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht uitdrukkelijk bij wet is erkend, alsmede in gevallen waarin het concessie- en/of erkenningsvereiste wettelijk is voorgeschreven, door Gedeputeerde Staten niet langer advies behoeft te worden gevraagd aan de minister van EZ of de minister van VROM en/of de directeur van de Waterdienst van de Rijkswaterstaat (voorheen: de hoofdingenieur-directeur van het RIZA) (al naar gelang de aard van het te ondernemen werk, vgl. ook paragraaf 2 Procedurestappen in de gedoogplichtprocedure). In de overige gevallen (waarbij het concessie- en erkenningsvereiste niet geldt, bijvoorbeeld in geval van openbare werken te ondernemen door het Rijk, de provincie, alsmede in sommige gevallen een waterschap, vgl. redactie artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht) kan worden volstaan met een **facultatieve** adviesaanvraag door de Rijkswaterstaat. De proceduretijd, welke is gemoeid met het verkrijgen van de gedoogplicht, wordt op deze wijze bekort.

10. Koninklijk besluit van 11 december 2006, Stb. 2006, 679, houdende de overdracht van de zorg voor het beleid inzake buisleidingen

Krachtens dit besluit wordt de minister van VROM belast met de zorg voor het beleid ten aanzien van buisleidingen, voor zover die zorg voor de inwerkingtreding van dit besluit bij de minister van EZ berustte, **behoudens** voor zover het betreft de zorg voor het beleid met betrekking tot het ten aanzien van buisleidingen bepaalde bij of krachtens:

- a. de Mijnbouwwet;
- b. de Gaswet, en
- c. de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten.

De taken van de ministeries van VROM en EZ worden dienovereenkomstig gewijzigd.

Met betrekking tot de totstandkoming van concessiebesluiten geldt in concreto het navolgende. De zorg voor de behandeling van aanvragen om concessie als bedoeld in artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht (en artikel 1

Belemmeringenwet Verordeningen) die vóór de inwerkingtreding van bovengenoemd besluit zijn ingediend, blijft bij de minister van EZ berusten, met inbegrip van de behandeling van tegen de beslissing op

een degelijke aanvraag gemaakte bezwaren of ingestelde beroepen of hoger beroepen. Sedert 11 december 2006 (zie boven) dienen verzoeken tot het verlenen van buisleidingconcessies ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht te worden ingediend bij de minister van VROM. Op voordracht van genoemde minister verleent de Kroon het concessiebesluit.

5. Beschrijving procedures concessieverlening/erkenning openbaar belang van werken

Inleiding

In een aantal situaties dient de gedoogplichtprocedure ex Belemmeringenwet Privaatrecht vooraf gegaan te worden door te voeren concessieverlenings- en erkenningsprocedures uitmondend in een concessie- en erkenningsbesluit. Ook kan de situatie bestaan waarbij het separaat voeren van de erkenningsprocedure volstaat. In de overige situaties heeft de ondernemer van het openbare werk **rechtstreeks** toegang tot de gedoogplichtprocedure. Meer concreet geldt:

1. dat **geen** concessie- **en** erkenningsbesluit noodzakelijk zijn indien:
 - het werk wordt ondernomen door Rijk, provincie en waterschap (indien het werk wordt uitgevoerd ingevolge het reglement van instelling van het waterschap);
 - een wet in formele zin (onder meer Elektriciteitswet 1998 (artikel 20); Spoorwegwet (artikel 24, lid 3); Mijnbouwwet (artikel 5); Spoedwet wegverbreding (artikel 15, lid 1); Gaswet (artikel 39a)) een zeker werk uitdrukkelijk van algemeen nut verklaart (een dergelijke wetbepaling heeft dezelfde rechtsgevolgen als een door de Kroon verleende concessie en erkenning openbaar belang);
2. dat **slechts** een erkenningsbesluit noodzakelijk is indien:
 - het werk wordt ondernomen/uitgevoerd door een waterschap **anders** dan ingevolge het reglement van instelling van dit waterschap;
 - het werk wordt ondernomen door een gemeente;
3. dat een concessie- **en** erkenningsbesluit noodzakelijk zijn indien:
 - het werk wordt ondernomen door een vennootschap welke terzake **geen** beroep kan doen op een wettelijke verklaring van algemeen nut als bedoeld sub 1, gedachtestreepje 2.

NB: steeds dient door de ondernemer van het werk gezien te worden of de aanleg/instandhouding van het te ondernemen werk een basis kan vinden in een reeds eerder aan de ondernemer of rechtsvoorganger door de Kroon verleende concessie en/of erkenning openbaar belang van werken.

Procedurestappen concessieverlening ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht

Onderstaand worden de stappen binnen de concessieprocedure beschreven. Let op: sedert 11 december 2006 dienen alle concessieaanvragen bij de minister van VROM ingediend te worden (vgl. koninklijk besluit van 11 december 2006, Stb. 2006, 679, besproken in paragraaf 4). De concessie aanvraag en bijbehorende stukken kunnen (op verzoek van de aanvrager) door VROM worden beoordeeld, alvorens deze officieel worden ingediend.

1. indiening aanvraag c.a. tot het bevorderen van de totstandkoming van het koninklijk besluit tot concessieverlening ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht door de ondernemer van het werk bij de Kroon (aanvraag wordt ingediend bij het ministerie van VROM);
2. de minister van VROM kan besluiten toepassing te geven aan de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Awb;
3. **eventuele** adviesaanvraag door de minister van VROM aan andere betrokken departementen (Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Corporate Dienst)), LNV, Defensie, EZ), de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM), alsmede de desbetreffende provinciale besturen ter zake van de inhoud van het concept-concessiebesluit;
4. na ontvangst door de minister van VROM van de gevraagde adviezen (inclusief advies Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Corporate Dienst)) wordt op voordracht van de minister het besluit houdende concessieverlening ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht door de Kroon genomen;
5. toezending door de minister van VROM van een afschrift van het concessiebesluit aan de aanvrager en de adviseurs in het kader van de concessieprocedure;
6. publicatie door de minister van VROM van het concessiebesluit in de Staatscourant.

Procedurestappen erkenning openbaar belang van werken ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht

Onderstaand worden de stappen binnen de erkenningsprocedure beschreven. Voortoetsing van de erkenningsaanvraag en begeleidende stukken kan op verzoek van de ondernemer van het werk door de Rijkswaterstaat Corporate Dienst plaatsvinden.

1. indiening aanvraag c.a. tot het bevorderen van de totstandkoming van het koninklijk besluit tot erkenning van het openbaar belang van werken ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht door de ondernemer van het werk bij de Kroon (aanvraag wordt ingediend bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Corporate Dienst));
2. de minister van Verkeer en Waterstaat (Corporate Dienst) kan besluiten toepassing te geven aan de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Awb;
3. **eventuele** adviesaanvraag door de minister van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Corporate Dienst) aan Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie en andere departementen conform de inhoud van de Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 13 januari 1967 aan Gedeputeerde Staten betreffende de te volgen procedure bij aanvragen van erkenning van het openbaar belang, als bedoeld in de belemmeringenwetten (vgl. paragraaf 4);
4. na ontvangst door de minister van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Corporate Dienst) van de gevraagde adviezen (indien van toepassing) wordt op voordracht van de minister het besluit houdende erkenning openbaar belang van werken ingevolge artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht door de Kroon genomen;
5. toezending door de minister van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Corporate Dienst) van een afschrift van het erkenningsbesluit aan de aanvrager, indien van toepassing de geconsulteerde adviseurs in het kader van de erkenningsprocedure, alsmede de minister van het concessieverlenend departement (VROM);
6. publicatie door de minister van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Corporate Dienst) van het erkenningsbesluit in de Staatscourant.

6. Ingetrokken circulaire in zake de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht

Als gevolg van de inwerkingtreding van de 'Leidraad voor het opstellen van de stukken en het samenstellen van het dossier ten behoeve van de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht' en de 'Leidraad inzake de gedoogplichtprocedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht', zijn de navolgende circulaire door de minister van Verkeer en Waterstaat ingetrokken:

- Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 29 september 1995, nr. HW/RI 205171, inzake de gewijzigde procedure ingevolge de Belemmeringenwet Privaatrecht;
- Circulaire van de minister van Verkeer en Waterstaat van 25 september 1998, nr. HW/R 1998/7997, inzake de rechtsbescherming naar aanleiding van een opgelegde gedoogverplichting ex Belemmeringenwet Privaatrecht.

De overige in paragraaf 4 genoemde circulaire blijven onverminderd van kracht.

Colofon

Inhoud

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat Corporate Dienst
Eenheid Bestuurlijk Juridische Zaken en Vastgoed

Samenstelling

mr. E.J.M. Coenen

(Eind)redactie

mr. E.J.M. Coenen

Rijkswaterstaat Corporate Dienst

mr. E. Arbman

mr. M.P.C. Bruinhof

mr. M.J. van Veen

L.A.G. Verduyn Lunel

Oplage

750 exemplaren

Uitgave

Bestuurlijk Juridische KaderReeks

Maart 2008

Rijkswaterstaat is de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Verkeer en Waterstaat die zorgt dat verkeer en water op de nationale netwerken kunnen stromen en die werkt aan droge voeten en voldoende en schoon water. www.rijkswaterstaat.nl

